

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1161
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.9.2023/36
Karar Numarası : 2023/693
Başvuran : N.S. ve Arkadaşları
Başvuran Vekili :
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Türkoğlu 1 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres :
Cebeci Mah. Adana Asvaltı Cad. 158/A
Türkoğlu/Kahramanmaraş

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru ceza infaz kurumunun genel idaresine ilişkin şikayetler ihtiva etmektedir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Aynı suç türüne mensup hükümlü/tutuklular ile farklı koşu ve farklı bloklarda barındırıldıklarını,

b. Koşu aramalarının dağınık ve usulsüz şekilde yapıldığını,

c. Aynı suç türüne mensup hükümlü/tutukluların ceza sürelerinin bittiği halde kasıtlı olarak serbest bırakılmadıklarını,

ç. Kış mevsimi soğuk ve yağışlı günlerde sayımların havalandırma bahçesinde alındığını,

d. Kantinde satılan ürünlerin çeşitlilik ve kalite bakımından yetersiz olduğunu,

iddia etmişlerdir.

3. Muhatap Kurumdan alınan 27/12/2022 tarihli yazılı görüşte;

a. Kurumda barındırılmakta olan tüm hükümlü/tutukluların işlemiş oldukları suçun niteliğine göre oda ve koşu yerleştirme işlemlerinin yapıldığı, suç ayırımına gidilmeksizin herkese eşit mesafede yaklaşıldığını ve cezalarının infazı boyunca gerekli görülen tüm asayiş, güvenlik, sağlık vb. önlemlerin alındığını, hükümlü/tutuklular bakımından can güvenliğini tehlikeye düşürecek durum söz konusu olmadığını ve gerekli görülen tüm hassasiyetin sağlandığını,

b. Aramaların 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunu'nun 36'ncı maddesinde yer alan "(1) Kurumlarda, odalar ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Her ay bir kez mutlaka arama yapılır.(2) Aramalar, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle veya diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirilebilir." hükmü gereğince aramaların yapıldığını ve hükümlü/tutukluların kişisel eşyalarının korunmasında gerekli görülen tüm hassasiyetin sağlandığını ve hükümlü/tutukluların kişisel eşyalarının zarar görmesi ile ilgili herhangi bir şikâyet

bulunmadığını,

c. Barındırılmakta olan tüm hükümlü/tutukluların tahliye süreleri geldiği halde haksız bir şekilde tahliye edilmediği iddialarının gerçeği yansıtmadığını, herhangi bir hükümlü ismi belirtmeleri halinde gerekli tüm araştırmaların titizlikle yapılarak incelenebileceğini,

ç. Sabah ve akşam olmak üzere iki defa sayım yapıldığı, kış mevsimi girmesi nedeni ile sayımların ortak kullanım alanında yapıldığını, havaların soğuk ve yağışlı olduğu durumlarda havalandırma bahçesinde sayım alındığı iddialarının gerçeği yansıtmadığını, kamera kayıtlarıyla da kayıt altında olduğunu,

d. Kurumda konsinye ve ihale usulü alım yapılarak dört yüz on adet ürün bulunduğu, ürünlerin çeşitlilik ve kalitesinde gerekli tüm hassasiyetin sağlandığını ve hükümlü/tutuklulara da belli bir kâr satış oranının üzerine çıkmadan satış işlemlerinin yapıldığını, ürünlerin çeşitlilik bakımından az olduğu ya da kalitesiz olduğu yönündeki iddiaların gerçeği yansıtmadığını,

belirtmiştir.

4. Başvurandan, 8/01/2023 tarihinde yazılı görüşü talep edilmiş başvuran tarafından ilgili yazıya herhangi bir cevap verilmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında: "özürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği" hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; "Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre: "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

9. Anayasa Mahkemesi (AYM)' ne göre; hükümlü veya tutuklular, Anayasa'nın 19'uncu maddesi kapsamında hukuka uygun bir mahkûmiyet kararına bağlı olarak tutma şeklinde değerlendirilebilecek kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı dışında (AYM, *İbrahim Uysal*, B. No: 2014/1711, 23/7/2014, para. 29-33) Anayasa'nın ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ortak alanı kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına genel olarak sahiptirler. Bununla birlikte cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz sonucu olarak suçun

önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda sahip oldukları haklar sınırlanabilir.

10. Başvuran ve arkadaşları aynı suç türüne mensup hükümlü ve tutuklar ile farklı koğuş ve farklı bloklarda barındırıldıklarını ve aramaların dağınık ve usulsüz olduğunu iddia etmiş; muhatap Kurum tarafından asayiş ve güvenlik ile hükümlü ve tutukluların can güvenliğinin esas alındığı, aramalar hususunda ise 5275 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesinin amir hükmü gereğince aramaların yapıldığını ve hükümlü/tutukluların kişisel eşyalarının korunmasında gerekli görülen tüm hassasiyetin sağlandığını ve hükümlü/tutukluların kişisel eşyalarının zarar görmesi ile ilgili herhangi bir şikâyet bulunmadığını belirtmiştir.

11. Başvuru dilekçesinde yer alan haksız yere tahliye edilmeme iddiasına ilişkin, başvuru dilekçesinde detaylı bilgilere yer verilmediğinden ve muhatap Kurumun yazılı görüşüne yönelik cevaplarını Kurumumuza iletmediğinden inceleme yapılamamıştır.

12. Öte yandan başvuru dilekçesinde kış mevsiminde sayımların havalandırma bahçesinde alındığı iddia edilmektedir. Muhatap Kurum bu iddiaların gerçeği yansıtmadığını sayımların kamera ile kayıt altına alınarak ortak kullanım alanında alındığını belirtmiştir.

13. Başvuru dilekçesinde, kantinde satılan ürünlerin kalite ve yetersiz ürünlerin çeşitlilik ve kalite bakımından yetersiz olduğunu iddia etmiştir. Kurumumuz tarafından 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde geçen; "İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak." ifadesi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) görevi kapsamında 29/7/2021 tarihinde muhatap Kuruma düzenlenen ziyaret kapsamında hazırlanan Rapor'da; *"bazı mahpuslar tarafından Kurum kantininde ürün çeşidinin az olduğu ve ürün temininde sorun yaşandığı iddia edilmiştir. Ancak Kurum kantininde genel olarak temel ihtiyaçları karşılayacak ürünlerin bulunduğu görülmüştür."* (Türkiye İnsan hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), Kahramanmaraş Türkoğlu 1 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu, Rapor No:2022/37, Ankara, 2022, s.8). Rapor'da yapılan tespit ve gözlemin yanı sıra Kurumumuza muhatap Kurum tarafından gönderilen yazılı görüşte dört yüz on adet ürün olduğu belirtilmiştir. Bu sebeple başvuranın iddiasının dayanaktan yoksun olduğu görülmüştür.

14. Sonuç olarak; başvuranın dilekçesindeki, bulunduğu Kurumun genel idaresine ilişkin şikâyetlerinin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye